Novellens genretræk

Når man beskæftiger sig med tekster i danskundervisningen, er det altid vigtigt at fastslå hvilken genre man faktisk har med at gøre. På siden her finder du en række genretræk der er særlige for novelleformen, og som kan hjælpe dig med at afklare om det er en novelle du har med at gøre.
Som så mange andre genrer gælder det dog, at der ofte er undtagelser, og mange noveller har derfor også enkelte områder, hvor de simpelthen ikke helt passer i de klassiske genretræk. Det kan f.eks. være en novelle der strækker sig over en uge, men passer alle andre træk. Eller en novelle der har fået plads til 2 konflikter, selvom langt de fleste holder sig til én. Undtagelser sker altså.

En novelle lander i kategorien "Fiktion", og er altså derfor opdigtet. Derudover kan man finde gysernoveller, overnaturlige noveller, realistiske noveller, dystopiske noveller, kriminoveller osv. Der er stort set ingen grænser.

Nedenfor finder du de klassiske genretræk som gælder langt de fleste noveller. Med denne oversigt i hånden, er du godt rustet til at kunne genkende en novelle, når du næste gang møder én.

Typer af noveller
Noveller kan kategoriseres i enten den "klassiske" novelle eller "hverdagsnovellen". Den klassiske novelle er drevet af en ydre problemstillinger. Hovedpersonen møder en udfordring, som kan komme i form af mobning, andre der udsætter personen for noget eller noget der sker i miljøet som hovedpersonen skal forholde sig til. Hverdagsnovellen retter fokus på hovedpersonens indre kamp. Det kan være en følelse af ensomhed, en forelskelse eller en svær familiesituation. Hverdagsnovellen vil ofte være mindre "dramatisk", og have højere fokus på stemning og følelser. Novelleformen har også tendens til ikke at få løst nogen konflikt, og at den følelse der styrer fortællingen består.

In medias res

Hvor et eventyr ofte startes med den klassiske linje "Der var engang....." har noveller typisk en lignende ensartet tilgang. Man kalder det "In medias res", og det betyder at man smides direkte ind i historien, uden den store introduktion til noget. I berettermodellen kaldes dette også "anslaget", og målet er at fange læseren med det samme.
Det kan være midt i en handling, og ofte kan direkte tale også fungere godt som anslag i en novelle.

Kort og koncentreret

En novelle tager ikke lang tid. Oftest vil der være tale om få timer, nogle gange helt ned til få minutter. Man kan dog også finde noveller der strækker sig over flere dage, og mange noveller vil også indeholde såkaldte "flashbacks", som kan give illusionen af at strække sig over længere tid.
De vil ligeledes ofte strække sig over få sider, og selvom der ikke er en fast regel for omfanget, oplever man oftest noveller i omfanget 2-12 sider.

Én konflikt

Hvor en roman og en spillefilm kan indeholde mange handlingsforløb, udfordringer og konflikter, tager novellen som udgangspunkt fat i én enkelt konflikt. Dette fungerer godt, fordi novellens korte format gør det muligt at udpensle konflikten og få det meste ud af den. Der vil altså være en klar udfordring, som hovedpersonen forsøger at løse.

Persongalleri

Fordi novellens naturlige format er kort, er karaktererne ofte begrænset til ganske få, samt én hovedperson der står centralt i fortællingen. Grupper af folk kan forekomme, men baggrundshistorier og større beskrivelser af bipersoner sker

sjældent. Ofte vil man dog se at hovedpersonens forhold til en biperson kan indholde en del beskrivelser.

Fortæller

Noveller er ikke låst til én type fortæller, og man vil både kunne møde jeg-fortæller, 3.personsfortæller mv.

Sprog

Ofte vil sproget være sjovt, beskrivende og levende. Læseren skal fanges på de få sider man har til rådighed, og man skal nå at beskrive så meget som muligt med så få ord som muligt. Derfor er det også ofte ret præcist.
Direkte tale benyttes ofte.

Miljø

Grundet novellens korte form, udspiller den sig ofte på få områder, og skifter derfor ikke miljø som en længere roman kan gøre det. Det kan være et klasselokale, en skolegård eller en fest. Dette gør det også muligt at få beskrevet miljøet ret godt, hvis det har en betydning for historien - hvilket det ofte kan have i noveller.

Afslutning

Man skelner mellem den åbne og den lukkede slutning. Den typiske lukkede slutning kender vi bedst fra eventyret, som har en klassisk "de levede lykkelige til deres dages ende". En novelle kan afslutte sin historie, og lade læseren få en "Aahh, det var dejligt at det lykkedes"-følelse, men den kan også slutte midt i et klimaks, hvor man ikke ved om hovedpersonen overvinder konflikten eller ikke. Den åbne slutning inviterer derfor til egen med-digtning.